

Briselē, 2020. gada 15. janvārī
(OR. en)

5174/20

AGRI 10
ENV 16
CLIMA 8

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Īpašā lauksaimniecības komiteja / Padome
K-jas dok. Nr.:	15051/19 + ADD 1
Temats:	Eiropas zaļais kurss – lauksaimniecības aspekti – viedokļu apmaiņa

1. Gatavojoties ministru viedokļu apmaiņai par minēto tematu Lauksaimniecības un zivsaimniecības padomes 2020. gada 27. janvāra sanāksmē, pielikumā ir pievienots prezidentvalsts dokuments ar jautājumiem, lai palīdzētu strukturēt diskusijas.
2. Īpašā lauksaimniecības komiteja tiek aicināta ņemt vērā prezidentvalsts dokumentu un to nosūtīt Padomei viedokļu apmaiņai.

Eiropas zaļais kurss – lauksaimniecības aspekti

Prezidentvalsts sagatavots dokuments

1. Eiropadome 2019. gada decembrī apstiprināja mērķi līdz 2050. gadam panākt klimatneitrālu ES saskaņā ar Parīzes nolīguma mērķiem. Viena dalībvalsts tajā brīdī nevarēja apņemties īstenot šo mērķi, ciktāl tas uz to attiecas, un Eiropadome pie šā jautājuma atgriezīsies 2020. gada jūnijā.
2. Lauksaimniecības un zivsaimniecības padomes 2019. gada decembra sanāksmē, apspriežot prezidentvalsts progresa ziņojumu par turpmāko kopējo lauksaimniecības politiku (KLP), daudzi ministri skaidri minēja Eiropas zaļo kursu, arī saistībā ar pienācīgu finansējumu turpmākajai KLP. 2019. gada aprīlī, jūlijā un novembrī Lauksaimniecības un zivsaimniecības padomē notika debates par vides un klimata aspektiem KLP pēc 2020. gada ¹.
3. Komisijas 2018. gada 28. novembra paziņojumā "Tīru planētu – visiem: stratēģisks Eiropas ilgtermiņa redzējums par pārticīgu, modernu, konkurētspējīgu un klimatneitrālu ekonomiku" ir izklāstīts redzējums par to, kā līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti. Lauksaimniecības un zivsaimniecības padomes 2019. gada maija sanāksmē notika viedokļu apmaiņa par šā paziņojuma lauksaimniecības aspektiem ². Turklāt neformālā Lauksaimniecības un zivsaimniecības padomes sanāksme 2019. gada septembrī bija saistīta ar lauksaimniecības devumu klimata mērķu sasniegšanā līdz 2050. gadam, un ministri piedalījās diskusijā, pamatojoties uz prezidentvalsts dokumentu "Lauksaimnieku lomas pārveidošana attiecībā uz klimata rīcību – ilgtspējīgas lauksaimniecības veicināšana, izmantojot oglekļa piesaisti augsnē".

¹ Dok. 8359/19, 10622/19, 14051/19.

² Dok. 7672/19 REV 2, wk 6127/2019.

4. 2019. gada 11.decembrī Komisija publicēja paziņojumu "Eiropas zaļais kurss"³, kurā izklāstīta jauna izaugsmes stratēģija, kas tiecas ES pārveidot par taisnīgu un pārticīgu sabiedrību ar mūsdienīgu, resursefektīvu un konkurētspējīgu klimatneitrālu ekonomiku. Tajā ierosināts plašs darbību klāsts dažādās politikas jomās turpmāk uzskaitītās kategorijās, kā arī orientējošs grafiks visiem pasākumiem, kas ir cieši saistīti un kam ir nepieciešama holistiska pieeja.
- Vērienīgi klimata mērķi
 - Tīra un droša enerģija par pieņemamu cenu
 - Rūpniecības stratēģija pārejai uz nepiesārņojošu aprites ekonomiku
 - Ilgtspējīga un vieda mobilitāte
 - KLP zaļināšana / stratēģija "No lauka līdz galdam"
 - Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un aizsardzība
 - Ceļā uz nulles piesārņojumu ar mērķi panākt no toksikantiem brīvu vidi
 - Ilgtspējas integrēšana visās ES rīcībpolitikās
 - ES kā globāla līdere
 - Kopdarbība – Eiropas klimata pakts
5. Paziņojumā ir uzsvērts, ka visām ES darbībām un rīcībpolitikām būs jāveicina Eiropas zaļā kursa mērķu sasniegšana, un lai to panāktu, intensīvā sadarbībā būs jāizmanto visās rīcībpolitikas jomās pieejamās sinerģijas. Saskaņā ar paziņojumu – lai īstenotu Eiropas zaļo kursu, ir jāpārdomā rīcībpolitikas tādās jomās kā visas tautsaimniecības apgāde ar tīru enerģiju, rūpniecība, ražošana un patēriņš, liela mēroga infrastruktūra, transports, pārtika un lauksaimniecība, būvniecība, nodokļi un sociālie pabalsti.
6. Paziņojuma nodaļā "No lauka līdz galdam" ir uzsvērts, ka Eiropas lauksaimniekiem ir svarīga loma pārejas pārvaldīšanā. Stratēģijai "No lauka līdz galdam" būtu jāstiprina viņu centieni cīnīties pret klimata pārmaiņām, aizsargāt vidi un saglabāt bioloģisko daudzveidību. KLP arī turpmāk vajadzētu būt vienam no svarīgākajiem instrumentiem, kas šos centienus atbalstītu un vienlaikus nodrošinātu pienācīgu iztiku lauksaimniekiem un viņu ģimenēm. Komisijas priekšlikumos attiecībā uz KLP laikposmā no 2021. gada līdz 2027. gadam ir paredzēts, ka vismaz 40 % no KLP kopējā budžeta būtu jāpiešķir rīcībai klimata jomā.

³ Dok. 15051/19 + ADD 1.

7. Komisijas paziņojumā uzsvērtā valstu lauksaimniecības stratēģisko plānu loma Zaļā kursa un stratēģijas "No lauka līdz galdam" kontekstā attiecībā uz ilgtspējīgu paņēmienu veicināšanu, piemēram, precīzā lauksaimniecība, bioloģiskā lauksaimniecība (tostarp vajadzība palielināt bioloģiskās lauksaimniecības platības), agroekoloģija, agromežsaimniecība un stingrāki dzīvnieku labturības standarti. Turklāt saskaņā ar paziņojumu – ar tādiem pasākumiem kā ekoshēmas lauksaimnieki būtu jāatalgo par labāku vidisko un klimatisko sniegumu, kas ietver oglekļa pārvaldību un uzglabāšanu augsnē, alternatīvu augu aizsardzības līdzekļu izmantošanu un barības vielu labāku pārvaldību, kuras mērķis ir uzlabot ūdens kvalitāti un samazināt emisijas.
8. Stratēģijas "No lauka līdz galdam" mērķis ir veicināt aprites ekonomikas izveidi, kā arī samazināt pārtikas apstrādes un mazumtirdzniecības nozaru ietekmi uz vidi, veicot pasākumus transporta, uzglabāšanas, iepakojšanas un pārtikas izšķērdēšanas jomā. Saskaņā ar paziņojumu stratēģija "No lauka līdz galdam" papildus ietvers priekšlikumus, kā nostiprināt lauksaimnieku pozīciju vērtības ķēdē.
9. Saskaņā ar paziņojumam pievienoto galveno darbību ceļvedi stratēģija "No lauka līdz galdam" tiks publicēta 2020. gada pavasarī, un valstu stratēģisko plānu projektu izskatīšana, atsaucoties uz Eiropas zaļā kursa un stratēģijas "No lauka līdz galdam" mērķiem, notiks 2020. un 2021. gadā.
10. Papildus stratēģijai "No lauka līdz galdam" paziņojumā ir izklāstītas dažādas citas darbības, kas varētu ietvert lauksaimniecības nozari interesējošus jautājumus, piemēram: Eiropas Klimata akts (2020. gada marts), nacionālie enerģētikas un klimata plāni (2020. gada jūnijs), tiesību aktu reforma atkritumu apsaimniekošanas jomā aprites ekonomikas kontekstā (no 2020. gada), ilgtspējīgu alternatīvo degvielu novērtējums (no 2020. gada), ES bioloģiskās daudzveidības stratēģija 2030. gadam (2020. gada marts), Jauna ES meža stratēģija (2020. gads), nulles piesārņojuma rīcības plāns attiecībā uz gaisu, ūdeni un augsni (2021. gads) un taisnīgas pārkārtošanās mehānisms (2020. gada janvāris).
11. Turklāt Komisija plāno izstrādāt ilgtermiņa redzējumu par lauku apvidiem, lai uzlabotu to iespējas aprites un bioekonomikas jomā.

12. KLP sākotnēji pievērsa uzmanību tikai pārtikas nodrošinājumam un lauksaimnieku ienākumiem, bet nu jau ir pārgājusi uz plašāku mērķu kopumu, tostarp ilgtspējīgu veselīgas pārtikas nodrošināšanu. Lauksaimniecībai ir jāsniedz ieguldījums 2050. gadam nosprausto ES klimata mērķu sasniegšanā, un tai vajadzētu būt daļai no risinājuma. Tajā pašā laikā nevajadzētu aizmirst, ka Eiropas lauksaimnieku galvenais uzdevums ir garantēt pārtikas nodrošinājumu. Tādēļ ir vajadzīga līdzsvarota pieeja.
13. Lauksaimniecības un zivsaimniecības padomes 2020. gada 27. janvāra sanāksmē ministri tiks aicināti apspriest galvenos paziņojuma elementus saistībā ar lauksaimniecību, lai sniegtu norādes par turpmākajiem pasākumiem. Lai strukturētu debates, prezidentvalsts ir sagatavojusi šādus trīs jautājumus.

Jautājumi ministriem

- 1) *Eiropas zaļais kurss iesaka vairākas svarīgas rīcībpolitikas un pasākumus, kuru mērķis ir palīdzēt līdz 2050. gadam sasniegt mērķi par klimatneitrālu ES. Vai turpmākā KLP nodrošina pienācīgu satvaru šā mērķa sasniegšanai?*
- 2) *Kādus vēl instrumentus lauksaimniecības jomā papildus turpmākajai KLP varētu izmantot, lai veicinātu Eiropas zaļā kursa mērķu sasniegšanu?*
- 3) *Kādus tiesību aktu kopuma elementus, jūsuprāt, ir īpaši svarīgi turpmāk izskatīt Lauksaimniecības un zivsaimniecības padomē?*
